

Ohjeet tuottajalle siipikarjan sairauden syyn selvitykseen

Taudin syy tulisi selvittää, jos siipikarjalla esiintyy jotain seuraavista oireista:

- Kohonnut kuolleisuus tai lisääntynyt tarve karsia sairaita lintuja
- Hengitystieoireita kuten korostuneita hengityssäniä, vaikeutunutta hengitystä, pärskimistä, eritteitä sierainaukoissa tai silmissä
- Pään ja heltan alueen turvotusta
- Suolisto-oireilua kuten ripulia
- Hermostollisia oireita kuten tasapainohäiriöitä, pään/kaulan pakonomaista vääntymistä, paikallaan kyhjäyttämistä
- Muninnanlaskua tai muutoksia munankuoren laadussa
- Muutoksia rehun tai juomaveden kulutuksessa

Oireiden alkaessa:

1. Ota yhteys eläinlääkäriin

Voit suunnitella näytteenottoa yhdessä eläinlääkärin kanssa. Muista kirjata huolellisesti muistiin oireet, niiden alkamisaika, sairastuneiden määrä, tilalla tehdyt toimenpiteet ennen ja jälkeen oireiden puhkeamisen sekä muut huomiot parvesta.

Muista vakavien tarttuvien eläintautien mahdollisuus! Tällöin on otettava yhteyttä kunnaneläinlääkäriin.

2. Kerää näytteitä

Kun esiintyy kuolleisuutta ja karsittavia lintuja,

- lopeta tai kerää tyypillisesti oireilevia tai kuolleita lintuja näytteeksi.

Kun esiintyy hengitystieoireita tai muninnanlaskua,

- kerää hengitystie/muninnanlaskupaketin mukaiset näytteet tai
- lopeta tai kerää tyypillisesti oireilevia tai kuolleita lintuja näytteeksi.

Kun esiintyy ripulia tai epäilette sisäloistartuntaa,

- kerää ulostenäytteitä tai
- lopeta tai kerää tyypillisesti oireilevia tai kuolleita lintuja näytteeksi.

Kun esiintyy hermostollisia oireita,

- lopeta tai kerää tyypillisesti oireilevia tai kuolleita lintuja näytteeksi.

Kun esiintyy muita sairauden oireita,

- lopeta tai kerää tyypillisesti oireilevia tai kuolleita lintuja näytteeksi.

Kun epäilet vakavaa tarttuvaa eläintautia,

- kunnaneläinlääkäri kerää viralliset näytteet läänineläinlääkärin ohjeistuksen mukaisesti ja tiedottaa Ruokaviraston tutkijoita näytteiden toimittamisesta.

Kerää näytteet tyypillisesti oirehtivista linnuista, joita ei ole ehditty lääkittää.

Jäähdytä kaikki näytteet mahdollisimman nopeasti (älä pakasta)!

HUOM! Kuolleita/karsittuja lintuja kannattaa kerätä talteen varmuuden vuoksi kylmään heti, kun kuolleita lintuja havaitaan tai karsittavien määrä lisääntyy!

3. Valitse tutkimuspaketti

Tarkista Ruokaviraston [nettisivuilta](#) tai [tutkijoilta](#), mikä tutkimuspaketti tulisi valita.

Tutkimusvaihtoehdot

Näyte ja siitä tehtävät tutkimukset:	Tutkimuksen sisältö:
KOKONAISET KUOLLEET LINNUT JA ELINNÄYTTEET	
Patologia: - Alle viikon ikäinen siipikarja (1-10 lintua/paketti) - Yli viikon ikäinen siipikarja (1-10 lintua/paketti) - Elinnäyte (2 eläimestä/paketti)	Patologis-anatominen ja histologinen tutkimus sekä tarvittaessa bakteriologinen ja parasitologinen tutkimus, sopimuksen mukaan virologinen tutkimus*
VERINÄYTTEET (elävistä linnuista)	
- Hengitystiepaketti - Muninnanlaskupaketti - Yksittäiset/paketteihin kuulumattomat tutkimukset	Vasta-ainemääritys
SIVELYNÄYTTEET (elävien lintujen yhteissuolesta tai nielusta/kitalaesta)	
- Hengitystiepaketti (näyte-erä 1) - Muninnanlaskupaketti (näyte-erä 1) - Yksittäiset/paketteihin kuulumattomat tutkimukset	Viruksen osoitus*
ULOSTENÄYTTEET (yksilökohtaisesti tai parven yhteisnäytteinä)	
- Loistutkimuspaketti (3-6 näytettä/paketti)	Loisten ja loismunien määrän laskeminen (McMaster flotaatio)

*Erikseen sovitut maksulliset tutkimukset tehdään joko Ruokavirastossa tai alihankintana ulkomaisessa laboratorioissa. Tutkijan arvion mukaan näytteistä voidaan tehdä maksuton seurantatutkimus lintuinfluenssan ja Newcastlel taudin varalta.

4. Täytä tutkimuslähete

Kokonaiset linnut ja elinnäytteet, veri- ja sivelynäytteet (yksittäiset ja paketteihin kuulumattomat tutkimukset) ja ulostenäytteet

→ [Tuotantoeläinten tautitutkimukset](#)

Hengitystie- ja muninnanlaskupaketit

→ [Tuotantosiipikarjan tutkimuspaketit](#)

Mitä huolellisemmin lähete on täytetty, sitä enemmän työkaluja tutkijoilla on sairauden syyn selvitykseen. Erityisesti lääkitysten ja rokotusten täyttäminen on tärkeää tulosten tulkinnan kannalta!

5. Toimita näytteet nopeasti Ruokavirastoon

→ **Helsinkiin** (kaikki näyttemateriaali)

Osoite: Mustialankatu 3, 00790 Helsinki

→ **Seinäjoelle** (kokonaiset eläimet ja ulosteet)

Osoite: Keskuskatu 23, 60100 Seinäjoki (Seinäjoen Ruokaviraston [laboratorio](#))

Kun lähetät näytteitä Matkanhuollon tai Postin kautta, katso tarkempi ohjeistus Ruokaviraston nettisivuilta: [Pakkausohjeet](#) sekä [Lähetysohjeet ja -osoitteet](#). Voit myös toimittaa näytteet itse suoraan Helsingin tai Seinäjoen Ruokaviraston toimipisteelle.

Saapuvista näytteistä olisi hyvä ilmoittaa etukäteen toimipaikalle (lyhyt viesti riittää).

Helsingin patologian toimisto patologia@ruokavirasto.fi

Seinäjoen toimisto puh. 040 180 1585

Älä lähetä näytteitä viikonloppua vasten! Jos näytteet eivät päädy toimipaikalle viimeistään perjantaina, voivat ne pilaantua tutkimuskelvottomiksi viikonloppun aikana.

Muistutus vakavista tarttuvista eläintaudeista

On tärkeää, että kaikki lintujen kanssa tekemisissä olevat kiinnittävät huomiota muninnanlaskuun, hengitystieoireisiin ja muihin signaaleihin, jotka voivat kieliä tarttuvista eläintaudeista. Jos tilalla epäillään vakavaa, tarttuvaa eläintautia, eläintautilaki velvoittaa lintujen omistajia sekä muita eläinten kanssa työnsä tai harrastuksensa puolesta olevia henkilöitä ilmoittamaan välittömästi epäilystä kunnaneläinlääkärille. Virkaeläinlääkäri ottaa tarvittaessa näytteitä tutkimuksia varten ja tarkastaa linnut. Näytteet on kerättävä ja toimitettava mahdollisimman nopeasti Ruokavirastoon (tarvittaessa kuriirilla)!

Tautisuojaus ja terveyden seuranta ovat sairauksien ennaltaehkäisyä

Ruokaviraston siipikarjan tauteihin erikoistuneet eläinlääkärit neuvovat tarvittaessa:

- Suvi Lehtoniemi puh. 050 344 3624, suvi.lehtoniemi@ruokavirasto.fi
- Sanna Ylä-Autio puh. 040 512 6136, sanna.yla-autio@ruokavirasto.fi
- Pia Vennerström puh. 050 354 4603, pia.vennerstrom@ruokavirasto.fi
- Niina Tammiranta (virologia) puh. 040 489 3377, niina.tammiranta@ruokavirasto.fi
- Kirsti Pelkola (bakteriologia) puh. 040 4893385, kirsti.pelkola@ruokavirasto.fi

Neuvoja tilan tautisuojaukseen saa sekä Eläinten terveys ETT ry:ltä että Siipikarjaliitosta, jolla on mahdollisuus myös Neuvo2020 -neuvontaan.

Ruokavirasto tarjoaa myös siipikarjan terveyden seurantaan suunnattuja tutkimuspaketteja.

Lisätietoa näytteiden ja tutkimuspakettien [hinnoista](#) löydätte Ruokaviraston internetsivuilta laboratoriokäsikirjasta. Laboratoriokäsikirja sisältää myös tarkempaa tutkimuskohtaista tietoa.

Muista!

- Tautien ennaltaehkäisy – kaiken a ja o
- Huolellinen kirjanpito parven hoidosta ja tilasta
- Nopea reagoiminen oireisiin
- Sairaiden lintujen eristäminen, karsiminen
- Näytteitä Ruokavirastoon tarvittaessa

Tarkentava näytteenotto-ohjeistus eläinlääkäreille siipikarjan hengitystie- ja muninnanlaskupaketteihin

Näytteenottovälineet

Virologiset näytteet (Molempien pakettien näyte-erässä 1)		Bakteriologiset näytteet (Hengitystiepakettin näyte-erässä 1)		Serologiset näytteet (Molempien pakettien näyte-erissä 1 ja 2)	
Topsipuikkoja JA	väh. 20 kpl	Topsipuikkoja JA	väh. 6 kpl	Veriputkia ilman lisäaineita JA	väh. 20 kpl
Näytepurkkeja/putkia/pusseja (esim. maitoputkia) → tehdaspuhtaus riittää	väh. 4 kpl	Näytepurkkeja/putkia/pusseja (esim. maitoputkia) JA	väh. 2 kpl	Neuloja (esim. iso lintu 20 tai 21 G, pieni lintu 22 G), joko vakuumilla tai avoimesti	väh. 20 kpl
TAI		fysiologista suolaliuosta (NaCl 0,9%) → tehdaspuhtaus riittää	kostutusta varten		
Virologiset kuljetuselatusaineputket (esim. UTM-RT, Virocult)	väh. 20 kpl	TAI			
		Hiiellisiä tai hiilettömiä kuljetuselatusaineputkia	väh. 6 kpl		

Näytteet otetaan samalla tavalla broilereista, munintakanoista ja kalkkunoista

HENGITYSTIEPAKETTI

Tilakäynti, kun oireet ovat juuri alkaneet (= näyte-erä 1)

Ota näytteet linnuista, joilla taudinpurkaukselle tyypilliset oireet ovat juuri alkaneet!

Virologiset näytteet:

→ Ota sivelynäyte 20 linnun yhteissuolesta niin, että topsin pää sivelee limakalvoa (pyöräytä puikkoa vähintään topsin pään syvyydeltä), 1 topsi/lintu.

- 5 topsipuikkoa yhdistetään samaan näyteputkeen → yhteensä 4 putkea
- kuljetuselatusainetta käytettäessä näytteitä ei yhdistetä

Bakteriologiset näytteet:

→ Ota sivelynäyte 6 linnun nielusta tai kitalaesta fysiologisessa suolaliuoksessa kostutetulla topsipuikolla, 1 topsi/lintu.

- 3 topsipuikkoa yhdistetään samaan näyteputkeen → yhteensä 2 putkea
- kuljetuselatusainetta käytettäessä näytteitä ei yhdistetä

Serologiset näytteet:

→ Ota verinäytteet 20 linnusta (samat tai eri linnut)

Tilakäynti, kun oireiden alkamisesta on kulunut yli 2 viikkoa tai oireita ei enää ole (= näyte-erä 2)

Serologiset näytteet:

→ Ota verinäytteet 20 linnusta (samat tai eri linnut)

Harrastelinnut

Näytteet otetaan samoilla periaatteilla, mutta alle 20 linnun parvissa näytteet otetaan kaikista linnuista ja yli 20 linnun parvista riittää näytteet 20 linnusta.

MUNINNANLASKUPAKETTI

Tilakäynti, kun oireet ovat juuri alkaneet (= näyte-erä 1)

Ota näytteet linnuista, joilla taudinpurkaukselle tyypilliset oireet ovat juuri alkaneet!

Virologiset näytteet:

→ Ota sivelynäyte 20 linnun yhteissuolesta niin, että topsin pää sivelee limakalvoa (pyöräytä puikkoa vähintään topsin pään syvyydeltä), 1 topsi/lintu.

- 5 topsipuikkoa yhdistetään samaan näyteputkeen → yhteensä 4 putkea
- kuljetuselatusainetta käytettäessä näytteitä ei yhdistetä

Serologiset näytteet:

→ Ota verinäytteet 20 linnusta (samat tai eri linnut)

Tilakäynti, kun oireiden alkamisesta on kulunut yli 2 viikkoa tai oireita ei enää ole (= näyte-erä 2)

Serologiset näytteet:

→ Ota verinäytteet 20 linnusta (samat tai eri linnut)

Lisätieto

Lisätieto näytteenotosta löytyy tutkimuslähetteen lopusta ja Ruokaviraston tutkijoilta.

Tutkimuslähete: [Tuotantosiipikarjan tutkimuspaketti](#)